

Torpunga

Särskild arkeologisk utredning steg II

Torpa 101, 102, Torpunga 1:5, Torpa socken,
Kungsör kommun, Västmanland

SAU rapport 2010:20

Susanna Eklund

SAU rapporter 2010:20
ISSN
©SAU 2010

UTGIVNING OCH DISTRIBUTION

Societas Archaeologica Upsaliensis
Kyrkogårdsgatan 8A, 753 12 Uppsala
post@sau.se
www.sau.se

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr och datum för tillstånd: 431-3928-
09, 2009-09-30

SAU:s projektbeteckning: 1103

Uppdragsgivare: Länsstyrelsen i Västmanlands län
Belägenhet

LANDSKAP Västmanland
LÄN Västmanlands
KOMMUN Kungsör
SOCKEN Torp
FASTIGHET Torpunga 1:5
FORNLÄMNING: Torpa 101,102
KOORDINATER x 6584650 Y1525285
20 m ö h

Undersökningen

TYP AV UNDERSÖKNING: Utredning etapp II
UTFÖRANDETID I FÄLT: 2009-11-20
MASKINTID: 8 h
UNDERSÖKT YTA: 120 m²
KOORDINATSYSTEM: Rt 90 2,5 gon V
HÖJDSYSTEM: Rikets Rh 70
INMÄTNINGSSYSTEM: Gps

Personal: Susanna Eklund, Erik Sanzén
Fynd och arkivmaterial förvaras: På SAU i väntan på
fyndfördelning

OMSLAGSBILD: Foto Susanna Eklund

ALLMÄNT KARTMATERIAL:
©Lantmäteriet Medgivande MS2007/04080

DIGITALA PLANER: Susanna Eklund

LEKTÖR: Jonas Wikborg

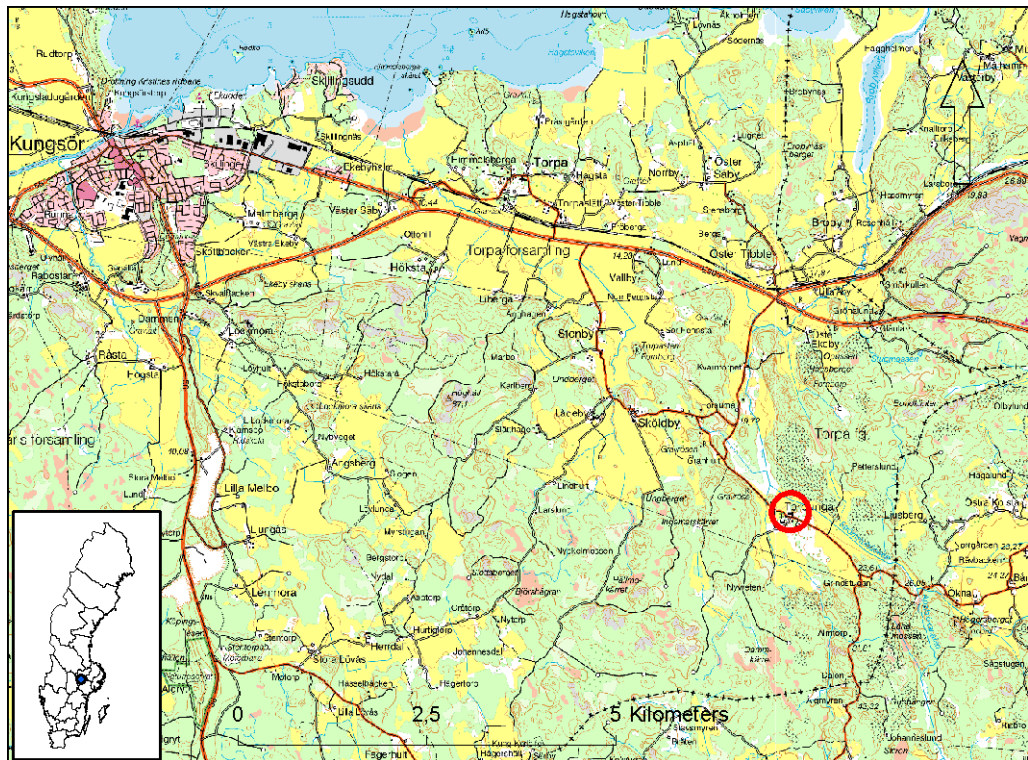
TRYCK: SAU

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Antikvarisk bakgrund	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Undersökningen	6
Metod och genomförande	6
Undersökningsresultat	6
Referenser	8
Bilagor	9
Schaktbeskrivning	9

Sammanfattning

SAU utförde en arkeologisk utredning i Torpunga. Orsaken till undersökningen var en planerad byggnation av ett ungdjurstall. Ett antal schakt drogs inom exploateringsområdet men inga förhistoriska anläggningar påträffades. Ytan var däremot ganska störd av sentida aktiviteter.

Figur 1. Utdrag ur Terrängkartan med undersökningsområdet markerat. ©Lantmäteriverket Gävle. Medgivande MS2007/04080. Skala 1:100 000

Inledning

SAU har utfört en Särskild arkeologisk utredning etapp 2, i Torpunga, Torpa socken i Västmanland. Orsaken till undersökningen var en planerad byggnation av ett ungdjurstall som beräknas uppta ca 1000 m². Utredningen syftade till att klargöra om det fanns fornlämningar som inte var synliga ovan mark inom det berörda området. Resultaten från utredningen kommer att ligga till grund för Länsstyrelsens vidare bedömning av ärendet.

Antikvarisk bakgrund

Topografi och fornlämningsmiljö

Det aktuella området ligger inom område för fornlämning Torpa 102:1-5 och 101:1-3, som utgörs av ett gravfält med flera stensättningar och en större skärvestenshög. Fastigheten ligger ca 20 meter över havet. Omkringliggande område är rik på fornlämningar från bronsålder och framåt med bland annat gravfält, stensättningar, skärvestenshögar, stensträngar och älvkvarnsförekomster. Det är väl känt att skärvestenshögar förekommer i flera olika typer av kontexter och de är vanligt förekommande såväl i boplatssmiljöer som i gravkontexter. (Eklund 2001). Platsen för det tilltänkta ungdjurstallet utgörs av plan mark och ligger i en betad kohage. I hagen har det tidigare stått en ladugård. Syllstenar från denna var väl synliga. Enligt muntlig uppgift har kohagen också använts som halmstack. Platsen var vid undersökningstillfället mycket fuktig.

Figur 2. Skärvestenshögen Torp 102 i förgrunden och grävmaskinen i bakgrunden.

Undersökningen

Metod och genomförande

Syftet var att klargöra huruvida det fanns några fornlämningar inom exploateringsområdet. Efter en första okulär besiktning av ytan drogs sex sökschakt med en liten grävmaskin. Schakten placerades ut på lämpliga ställen. På de lägst belägna delarna av ytan, där det var som mest fuktigt och lerigt grävdes inga schakt. Maskinen torvade sammanlagt av ca 210 m² av ytan. Schaktbeskrivningar, med uppgift om längd, bredd, djup, jordmån och eventuella anläggningar/fynd upprättades.

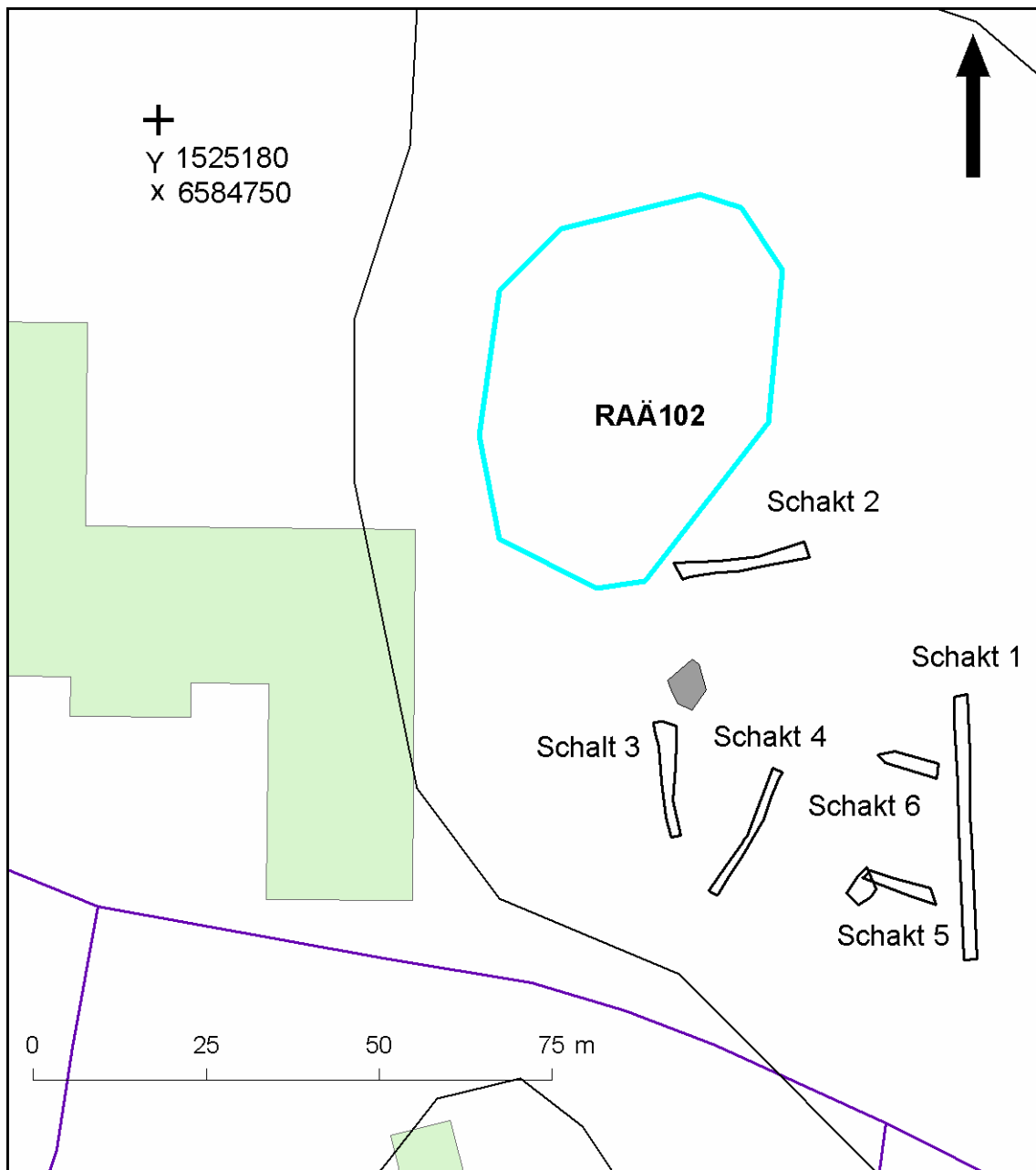
Samtliga schakt inom planområdet mättes in med GPS och överfördes till GIS-miljö (ArcView) för framställning av planer och kartor. Alla schakt återfylldes efter avslutad utredning.

Figur

Undersökningsresultat

Inga förhistoriska anläggningar kunde påträffas vid schaktningen. I schakt 3 och 4 fanns påförda grusmassor. En ramp som förmodligen lett in i den ovan omtalade ladugården syntes i schakt 5.

Figur 2. Schaktplan som visar sökschakten. Skala 1:1000

Figur 3: Fotot visar rampen som lett in i ladugården. Foto Susanna Eklund

Referenser

Eklund, S. 2001. Eldsprängd sten i grop och i hög. I: *Möre – historien om ett småland*.
(red) Magnusson, G.

Bilagor

Schaktbeskrivning

Schakt nr	Längd	Djup	Undergrund	Notering	Övrigt
1	40	0,3	Siltig lera		
2	20	0,25	Silt		
3	16	0,4	Lera	Trä från ladugård	Påförda grusmassor
4	19	0,4	Lera		Påförda grusmassor
5	12	0,3	Lera		
6	9	0,3	Lera	ramp	